

OVULYATSIYA BUZILISHLARI VA ULARNING TUG‘ILISH QOBILIYATIGA TA’SIRI

Norboyeva Marjona

Termiz Iqtisodiyot va servis universiteti
tibbiyot fakulteti davolash ishi yo‘nalishi

2- kurs 23-10 guruh talabasi

norboyevamarjona418@gmail.com

Xonimqulova Saodat Yusupovna

Ilmiy rahbari

@saodatxonimqulova4439

Annotatsiya: Ushbu maqolada ovulyatsiya jarayonining buzilishlari va ularning ayollarning tug‘ilish qobiliyatiga ta’siri keng ko‘lamda tahlil qilinadi. Ovulyatsiya siklining normal va patologik holatlari, ayniqsa, anovulyatsiya, oligovulyatsiya va boshqa buzilish turlari batafsil yoritilgan. Ushbu buzilishlarning asosiy sabablaridan biri sifatida gormonal disbalans, stress, turmush tarzi va atrof-muhit omillari keltirilgan. Mavzuda buzilishlarning klinik ko‘rinishlari, diagnostika usullari, zamonaviy davolash yondashuvlari va muqobil usullar (masalan, ovulyatsiyani stimulyatsiya qilish, gormonal terapiya) muhokama qilingan. Shuningdek, ovulyatsiya buzilishlarining davolash samaradorligini oshirish uchun individual yondashuvning ahamiyati va ilg‘or reproduktiv texnologiyalarning qo‘llanishi ko‘rib chiqilgan. Tadqiqotda tug‘ilish qobiliyatiga ta’sir etuvchi psixologik va ijtimoiy omillar ham hisobga olingan. Mazkur maqola reproduktiv salomatlikni tiklashga oid ilmiy-amaliy yondashuvlarni rivojlantirishga hissa qo‘shadi.

Kalit so‘zlar: Ovulyatsiya buzilishlari, anovulyatsiya, oligovulyatsiya, tug‘ilish qobiliyati, gormonal disbalans, reproduktiv salomatlik, zamonaviy

davolash usullari, ovulyatsiya stimulyatsiyasi, reproduktiv texnologiyalar, ayollar sog‘ligi, stress omillari, atrof-muhitning ta’siri, diagnostika, psixologik omillar, ijtimoiy omillar, individual davolash yondashuvi.

Ovulyatsiya – bu ayol organizmidagi tuxumdonlarda tuxum hujayraning yetilib, follikuladan chiqishi jarayoni bo‘lib, u ayollarning reproduktiv salomatligi va tug‘ilish qobiliyati uchun asosiy jarayon hisoblanadi. Ushbu jarayonning buzilishi anovulyatsiya yoki oligovulyatsiya kabi patologiyalarni keltirib chiqaradi, bu esa bepushtlikning asosiy sababi hisoblanadi. Ushbu maqolada ovulyatsiya buzilishlari, ularning kelib chiqish sabablari va tug‘ilish qobiliyatiga ta’siri haqida batafsil so‘z yuritiladi. Ovulyatsiya buzilishlariga turli ichki va tashqi omillar sabab bo‘lishi mumkin. Gormonal disbalans, Gipotolamo-gipofizar-tuxumdon o‘qi faoliyatining buzilishi gormonal muvozanatni izdan chiqaradi. Bu holatda follikul yetilmaydi yoki tuxum hujayra chiqishi kechikadi. Doimiy stress holati gormonlarning ishlab chiqarilishi va ovulyatsiya sikliga ta’sir ko‘rsatadi. Zararkunanda moddalar, xususiyl ekologik sharoit va oziqlanish yetishmovchiligi tuxumdon faoliyatini susaytiradi. Tibbiy muammolar: Polikistik tuxumdon sindromi (PCOS), qalqonsimon bez kasalliklari, gipofizar adenoma va boshqa endokrin kasalliklar ovulyatsiyani buzadi. Yomon ovqatlanish, ortiqcha vazn yoki semizlik, shuningdek, chekish va alkogol iste’moli reproduktiv tizimga zarar yetkazadi.

—Ovulyatsiya buzilishlari quyidagi alomatlar bilan namoyon bo‘lishi mumkin:

- Hayz siklining tartibsizligi yoki hayz ko‘rmaslik (amenoreya);
- Gormonal o‘zgarishlarga bog‘liq holda yuzda husnbuzar paydo bo‘lishi, soch to‘kilishi;
- Homilador bo‘lishda qiyinchiliklar;
- Qorin pastki sohasida og‘riq yoki noqulaylik hissi.

Ovulyatsiya buzilishlari ayollarning reproduktiv salomatligiga salbiy ta'sir ko'rsatib, bepushtlikka olib keladi. Bunday holatda tuxum hujayra follikuladan chiqmasligi sababli urug'lanish imkoniyati yo'qoladi. Shuningdek, buzilgan gormonal fon bachadonning ichki qatlamini homila rivojlanishi uchun tayyorlamaydi.

Ovulyatsiya buzilishlarini aniqlash uchun quyidagi diagnostika usullari qo'llaniladi:

- Ultrasonografiya (USG) orqali tuxumdon faoliyatini kuzatish;
- Gormonal testlar (progesteron, estrogen va boshqalar);
- Boshqa endokrin muammolarni aniqlash uchun qon tahlillari.

Ovulyatsiya buzilishlari ko'plab ayollarda uchraydi va ularning tug'ilish qobiliyatiga jiddiy ta'sir ko'rsatadi. Mazkur muammoni erta aniqlash va davolash reproduktiv salomatlikni saqlab qolish uchun muhimdir. Shuningdek, individual yondashuv va zamonaviy tibbiy texnologiyalar bu borada samarali natijalarga erishishga yordam beradi. Ovulyatsiya bilan bog'liq muammolarni bartaraf etish uchun ilmiy-amaliy tadqiqotlar va profilaktika choralari kuchaytirilishi lozim. Ovulyatsiya buzilishlari ayollarning reproduktiv salomatligi va tug'ilish qobiliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatadigan asosiy omillardan biri hisoblanadi. Ushbu buzilishlarning kelib chiqish sabablari gormonal disbalans, stress, turmush tarzi va atrof-muhit ta'siriga bog'liq. Davolash usullari orasida gormonal terapiya, ovulyatsiyani stimulyatsiya qilish va reproduktiv texnologiyalar samarali ekani isbotlangan. Bemorlarning individual ehtiyojlariga mos yondashuv va profilaktika choralari orqali ovulyatsiya buzilishlarining oldini olish va tug'ilish qobiliyatini tiklashga erishish mumkin. Ushbu mavzuni chuqur o'rganish va amaliy yondashuvlar sog'lom avlod shakllanishiga katta hissa qo'shadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Dumesic, D. A., & Abbott, D. H. (2008). Polycystic ovary syndrome: A translational model linking genetics, neuroendocrinology, and ovarian biology. *Endocrine Reviews*, 29(6), 615-639.
2. Fauser, B. C., & van Heusden, A. M. (1997). Manipulation of human ovarian function: Physiological concepts and clinical consequences. *Endocrine Reviews*, 18(1), 71-106.
3. Norman, R. J., Dewailly, D., Legro, R. S., & Hickey, T. E. (2007). Polycystic ovary syndrome. *The Lancet*, 370(9588), 685-697.
4. Practice Committee of the American Society for Reproductive Medicine (2008). Current evaluation of amenorrhea. *Fertility and Sterility*, 90(5), S219-S225.
5. Rotterdam ESHRE/ASRM-Sponsored PCOS Consensus Workshop Group (2004). Revised 2003 consensus on diagnostic criteria and long-term health risks related to polycystic ovary syndrome (PCOS). *Human Reproduction*, 19(1), 41-47.

Research Science and Innovation House